

God morgen!

Hvorfor skyter soldatene?

Palestinere som forsøker å trenge inn på israelsk okkupert-territorium på Golan-høydene, ønsker å lide martyrdøden, hevder en offisiell israelsk regjeringstalsmann etter at demonstranter ble skutt søndag.

Han får støtte i det synet fra en av sine motstandere, en drusisk lege som sympatiserer med de palestinske flyktningene som forsøker å krysse demarkasjonslinjen fra Syria. Men de to er svært uenige om årsaken til at soldatene skyter.

Del 1 • side 20 og 21
Jørgen Lohne,
Aftenpostens
Midtøsten-korrespondent

Aftenposten.no

Usain Bolt etter seieren på 100 meter i Roma i mai.

FOTO: ALESSANDRO BIANCHI/REUTERS

■ Tyskland får kraftig EU-kritikk for famlende jakt på smitekilden. Kommer de nærmere et svar i dag?

■ Forsvarsminister Grete Faremo deltar på NATOs forsvarsministermøte i Brussel.

■ Verdens raskeste mann er i Oslo. I morgen deltar Usain Bolt og mange andre idrettsstjerner på den årlige jordbærfesten før Bislett Games.

LES I KULTUR

«Ingen kan bli overrasket over at nynorsk kommer i søkelyset når over 85 prosent av elevene i grunnskolen har det som sidemål»

Side 3

Halvparten bruker

■ Ungdom følger ikke råd mot kreftfare

Bare én av åtte ungdommer bruker handsfree når de snakker i telefonen. Halvparten gjør det aldri. Dette til tross for at helsemyndighetene anbefaler handsfree og mer bruk av sms for å hindre stråling mot hjernen.

TINE DOMMERUD
ANETTE KARLSEN (foto)

– Dette er et lavt tall, sier Ole Alexander Opdalshei, assisterende generalsekretær i Kreftforeningen. Han trøster seg imidlertid med at de fleste ungdommene sender tekstmeldinger (SMS) fremfor å ringe.

I forrige uke meldte Verdens helseorganisasjon for første gang om en mulig sammenheng mellom hjernesvulster og bruk av mobiltelefon. Både WHO og Statens strålevern oppfordrer alle til å bruke handsfree når de snakker i telefonen. En undersøkelse gjennomført av TNS Gallup på oppdrag fra Kreftforeningen i samarbeid med Statens strålevern, viser at ungdom ikke følger rådet.

– Upraktisk og lett å glemme, sier Kirstine Louise Ulberg Knudsen og Kristine Åsli Skogstad. Kirstine bruker handsfree noen ganger, Kristine bare når hun kjører bil.

Som andre ungdommer er de to nittenåringene nærmest avhengig av mobiltelefonen. Begge jentene snur og reiser hjem igjen hvis de glemmer den.

Siste døgn hadde Kristine 15 samtaler med venner og foreldre. Kirstine hadde glemt sin mobil på fest i helgen, da hun fikk den igjen var det 24 ubesvarte anrop. Selv om begge har korte samtaler, blir det mange minutter med mobiltelefonene direkte mot øret. Rapporten fra TNS Gallup viser også at kortere samtaler har erstattet lengre samtaler. Ungdom sender flere meld-

inger enn tidligere, og sjekker og legger ut meldinger på Facebook og Twitter. Likevel snakker 40 prosent av ungdommene mellom 5 og 30 minutter i telefonen daglig. Bare 12 prosent snakker mer enn en halv time daglig.

– Jeg sender sjelden SMS, jeg begynner å taste, men så tar det så lang tid at jeg ringer i stedet, sier Kristine. Hun snakker sjelden mer enn et kvarter om gangen – men mange ganger om dagen. Hun fikk adgang til mobiltelefon allerede i fjerde klasse på barneskolen, og har brukt den hver eneste dag siden.

– Er dere ikke engstelige for stråling?

– Jo, når det står i avisen at dette kan være farlig tenker jeg på det, og det er ekkelt når mobiltelefonen blir varm. Da tar jeg på handsfree, svarer Kirstine.

– Kjenner dere noen ungdom som alltid bruker handsfree?

– Ja, vi kjenner en, og moren hennes fikk kreft. Hun er veldig opptatt av stråling og sånn.

– Hvorfor velger dere å ikke bruke det?

– Det er vanskelig å se hvem som ringer når man bruker handsfree. Hvis vi mister den er det veldig dyrt å kjøpe ny. Og hvis vi hører på musikk bruker vi andre høretelefoner.

Ole Alexander Opdalshei, assisterende generalsekretær i Kreftforeningen, mener det er for lite at én av åtte ungdommer skjermer hodet mot mobilstråling. Han sier imidlertid at det er en «føre-var-anbefaling» når man råder folk til å bruke handsfree.

– Ungdommen bruker oftere SMS og har kortere samtaler, det er positivt. Vi ser også en trend med at de som snakker lenge oftere bruker handsfree.

Kreftforeningen ønsker ikke å spre unødvendig frykt, og presiserer at det ikke er slått fast at det er en sammenheng mellom mobilstråling og kreft.

– Men mobiltelefon har vært brukt over såpass kort tid at det er for lite kunnskap om farene, sier han.

tine.dommerud@aftenposten.no

«Det er vanskelig å se hvem som ringer når man bruker handsfree»

Kristine Åsli Skogstad

Undersøkelsen

Er basert på telefonintervjuer med 1276 ungdommer i vår.

Målgruppen var ungdom i aldersgruppen 15–24 år.

Bare 13 prosent brukte handsfree jevnlig.

50 prosent bruker aldri handsfree.

Det er vanlig med kortere samtaler.

40 prosent av ungdommene snakket mellom fem og 30 minutter daglig.

Aftenposten fakta

Ikke handsfree

■ Snakker mellom 5 og 30 minutter daglig

Kristine Åsli Skogstad og Kirstine Louise Ulberg Knudsen er som andre unge ivrige brukere av mobiltelefonen. Kirstine bruker handsfree innimellom. Kristine kun når hun kjører bil.

5 ting å vite om mobiltelefon og stråling

- 1 31 forskere fra 14 land vurderte mulige sammenhenger mellom langvarig bruk av mobiltelefon og kreft på oppdrag fra Verdens helseorganisasjon (WHO).
- 2 De vurderte mange forskjellige undersøkelser og publikasjoner og sammenlignet funnene.
- 3 Kreftrisikoen vurderes som like farlig som hvis man er eksponert for bly, eksos eller kloroform.
- 4 WHO anbefaler derfor at man bruker handsfree, sender SMS fremfor å ringe og bruker mobiltelefonen mindre hvis det er dårlig dekning.
- 5 Konklusjonen betyr at det kan være en viss risiko, og derfor er det nødvendig å holde et vaksomt øye for en sammenheng mellom mobiltelefoner og kreftrisiko, mener WHO.

KrF vil doble bidraget til barnevaksinasjon

■ Kristelig Folkeparti vil at Regjeringen skal doble Norges bidrag til vaksiner av verdens barn. Regjeringens hensikt er at Norge skal bidra med 500 millioner kroner årlig frem til 2015.

I et brev til statsminister Jens Stoltenberg ber KrFs leder Knut Arild Hareide om at Norge kommer med signaler om en dobling av sitt bidrag på giverlandskonferansen i Den Globale Vaksinealliansen (GAVI) i London 13. juni. (NTB)

Krever økt innsats mot menneskehandel

■ 114 064 underskrifter ble i går overlevert statssekretær Pål K. Lønseth i Justisdepartementet med krav om at Regjeringen øker innsatsen mot handel med barn og unge. I Norge står The Body Shop og PRESS – Redd Barna Ungdom bak aksjonen *Stopp menneskehandel av barn og unge*. Aksjonen pågår i 50 land.

Oppropet ber norske myndigheter å ratifisere Europarådets konvensjon om beskyttelse av barn mot seksuell utnyttelse og seksuelt misbruk. – Hvert år forsvinner unge fra asylmottak og vi mistenker at en del av dem blir ofre for menneskehandel, sier Tirill Sjøvoll, leder i PRESS Redd Barna Ungdom.

Norsk strid om tobakk i EFTA-domstolen

■ Striden rundt det norske forbudet mot å vise tobakk i butikkhyllene følges med interesse utenfor landets grenser. Tobakksprodusenten Philip Morris Norge saksøkte i fjor vår staten fordi selskapet mener forbudet mot synlig tobakk i butikkene bryter med EØS-avtalen og legger restriksjoner på konkurransen. I dag møtes partene til høring i EFTA-domstolen i Luxembourg. Oslo tingrett har bedt domstolen om en rådgivende uttalelse på om forbudet er en restriksjon på import av tobakksvarer.

Skal ikke synes i norske butikkhyller. FOTO: KNUST SNARE

Obligatorisk granskning av barnedødsfall

■ Når barn under 18 år dør plutselig og uventet, skal det etterforskes av politiet uavhengig av om det foreligger mistanke om noen straffbar handling.

Stortinget vedtok i går samtidig at straffebestemmelsen om vold i nære relasjoner også skal

omfatte vold mot nåværende og tidligere samboere.

Hovedregelen er i dag at etterforskning ved barnedødsfall bare skal settes i verk når det er rimelig grunn til å undersøke om det foreligger straffbare forhold. (NTB)

Fire pågrepet etter bankran

■ Politiet har den siste uken pågrepet og siktet fire personer som er mistenkt for ran av DnB NORs filial i Lier i Buskerud i februar i år.

Tre menn ble pågrepet 31. mai i Drammen, Lyngdal og Oslo, men pågripelsene er ikke blitt offentliggjort før nå. Den fjerde ble pågrepet sist fredag et annet sted i Buskerud, opplyser Søndre Buskerud politidistrikt.

De fire personene ble pågrepet uten dramatikk og er alle avhørt. (NTB)

Rumenske kriminelle sendes hjem

■ Stortinget slutter seg enstemmig til en avtale mellom Norge og Romania om hjemsendelse av rumenske kriminelle til soning i hjemlandet.

Lignende avtaler med Litauen og Bulgaria er under arbeid. Én av tre personer i norske

fengsler er utlendinger, og de fleste har hverken oppholdstillatelse eller tilknytning til Norge.

Stortinget mener det er belegg for å anta at langt de fleste kommer til Norge bare for å begå kriminelle handlinger. (NTB)